

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. Domus Sapientiæ Eucharisticæ, innititur 4. columnis, Veritate Divina, Potentia, Sapiencia & Benignitate. Thema. Caro mea verè est cibus. Joan. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

PRO FESTO CORPORIS CHRISTI,
EXHORTATIO I.
 DE SS. SACRAMENTO ALTARIS,
 TANQUAM MYSTERIO FIDEI.

Confirmat veritatem ejus contra Hæreticos.

T H E M A.

Caro mea verè est cibus; & Sanguis meus verè est potus. Joan. 6.

Sapientissimus Regum Salomon Proverbiorum 9. 1. describit parabolicè domum & convivium Sapientie, dum ait: *Sapientia edificavit sibi domum; excidit columnas septem; miscuit vinum; & proposuit mensam suam.* Per hanc Sapientie domum alii cum S. Gregorio 33. Moral. c. 15. intelligunt Ecclesiam & per septem columnas septem Sacramenta: alii cum S. Athanasio, S. Gregorio Nysseno & S. Augustino L. 17 de Civ. c. 20. per domum Sapientie accipiunt corpus Christi, quod in Incarnatione Sapientia increata sibi edificavit; & per septem columnas septem dona Spiritus sancti. Alii cum S. Chrysostomo in Psalm. 22. S. Ambrosio L. 1. de fide c. 7. S. Cypriano L. 2. Epist. 3. ad Cæcilium, Beda & S. Thoma interpretantur hunc locum de triclinio & convivio Eucharistie; quibus Ecclesia

consentit; quæ in officio de Venerabili Sacramento, à D. Thoma composito, laudes auspiciatur ab hac prima Antiphona: *Sapientia edificavit sibi Domum, miscuit vinum & proposuit mensam, alleluja.*

Deinde Sapientia increata, quæ hanc domum edificavit, ac mensam, vinumque proposuit, humanissimè, invitatur, ad hanc domum & convivium: *Venite comedite panem meum; & bibite vinum quod miscui vobis.* §. 3. *Si quis est parvulus (humilis) veniat ad me.* §. 4.

Quare ut nos vivaciore fide, firmiore spe, & ardentiore charitate ad hanc Sapientie domum & triclinium accedamus; 4. columnas seu fundamenta, quibus hæc Domus innitur, scilicet Divinam Veritatem, Sapientiam, Potentiam & Benignitatem exponemus.

I. Columna 1. seu fundamentum cui hæc Domus innitur, est Dei veritas, seu veritas; quæ falli & fallere nequit: dicitur.

nequit: Ego sum via, veritas & vita, ait Christus Joan. 14. Veritas prima, summa, aeterna; jam sic licet discurre: quod Christus prima, summa, & aeterna Veritas asserit, est verum, & nequit esse falsum: atqui Christus prima, summa & aeterna Veritas asserit, corpus & sanguinem suum esse in sanctissimo Sacramento; ergo est verum & nequit esse falsum. Propositio clara est; alioquin nulla erit in mundo veritas. Assumptio probatur testimonio quatuor Evangelistarum. 1. S. Mattheus c. 26. scribit, Christum in manus accepisse panem ac dixisse: *Accipite & comedite. Hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, gratias egit & dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes; hic est enim sanguis meus novi Testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* 2. Idem testatur S. Evangelista Marcus c. 14. *Et manducantibus illis, accepit IESUS panem & benedicens fregit & dedit eis & ait: Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit eis & biberunt ex illo omnes & ait illi: Hic est sanguis meus novi Testamenti, qui pro multis effundetur.* 3. His duobus ad stipulatur S. Evangelista Lucas c. 22. ita scribens: *Et accepto pane gratias egit & fregit, & dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur; hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam canavit dicens: Hic est calix novum Testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur.* 4. S. Apostolus & Evangelista Joannes, qui post alios Evangelium scripsit; videtur tres Evangelistas fat

clare & accurate institutionem sanctissimi Sacramenti descripsisse, hoc loco de eo referre superfedid. Clare tamen recenset promissionem Christi de hoc Sacramento instituendo; dum ait, eum dixisse: *Caro mea vere est cibus, & Sanguis meus vere est potus: & nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem; non habebitis vitam in vobis. Et panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.* Joan. 6. En quatuor testes omni exceptione majores; si jam *In ore duorum vel trium testium stat omne verbum.* Matth. 18. Res confecta est, Ergo verum est Christi Domini Corpus & Sanguinem contineri in SS. Sacramento.

Ubinam, obsecro, legimus in Scripturis Divinis contradictorium? ubinam scriptum: Hoc non est Corpus meum: hic non est Sanguis meus? vel Hæc est figura, hoc est signum vel symbolum corporis mei? nullibi sanè: unde manet in possessione veritas catholica; & genuinus verborum sensus, quem à Christo hausere Apostoli, ab Apostolis eorum discipuli, ab his quotquot Christiani fuere in primo sæculo: idem credere, quotquot vixere secundo sæculo, ut testantur Sancti Justinus & Irenæus. Idem creditum fuit in tertio sæculo; ut referunt Tertullianus & S. Cyprianus in ferm. de Cœna Domini. Idem creditum fuit in quarto sæculo, ut scribunt S. Cyrillus Hierosolym. catech. 4. mystag. Idem creditum fuit quinto sæculo, ut testatur S. Augustinus & alii, atque ita per omnia sæcula utque ad

K 2 hoc

hoc præfens probare possemus. Primi qui hanc veritatem non credidère fuerunt Capharnaïta, qui interrogabant: *Quomodo hic potest nobis suam carnem dare ad manducandum? durus est hic sermo.* Joan. 6. Existimabant enim, se manducaturos carnem Christi, eamque dentibus commolituos, quemadmodum alias carnes comedimus: sed hos Christus ipse refutavit: *Caro (Sic comesta ut vos imaginamini) non prodest quâquam: Spiritus est, qui vivificat: modus manducandi est spiritualis.* Post hos, catholica veritas mansit indisputata ferè ultra mille annos, donec Anno 1050. primus hanc veritatem publicè oppugnavit Berengarius Andegavensis Diaconus; sed à quinis Conciliis tanquam hæreticus condemnatus fuit, tandemque errorem suum revocavit & abjuravit, vitamque adhuc ad nonum annum catholicus produxit; in hora mortis magnis angustiis oppressus, quod à se seductos in errorem ad veritatem revocare nequireret: atque in extremo agone hæc profatus: hodie mihi apparebis, ad meam salvationem ut spero, ob pœnitentiam meam, vel ad meam damnationem, ut timeo, propter eos, quos perversâ doctrinâ meâ decepi, & ad veritatem Sacramenti tui reducere non valui, atque ita exspiravit; ut Bellarminus & alii Authores referunt. Hos secutus fuit post quinque sæcula Joannes Calvinus & alii scismatici. Sed prævalet veritas catholica ore Christi prolata, tot sæculis credita, tot miraculis confirmata, tot Martyrum sanguine defensa; tot

Sanctorum & doctissimorum Patrum testimoniis roborata.

II. Altera columna & fundamentum hujus ædificii, seu veritatis hujus sanctissimi Sacramenti est divina sapientia: de qua admirabundus exclamat Propheta regius Psalms. 103. *Quam magnificata sunt opera tua, Domine: omnia in sapientia fecisti.* 1. Sapientia est curare ut opera sua fiat inter proportionata & similia: unde nulli architectus sapiens ædificium construens ex marmore, stramineum tandem imponit tectum; sed quod magnificè cœpit, magnificè consummat. Christus Dominus quantâ magnificentiâ redemptionis nostræ opus inchoavit & continuavit: poterat opus illud per Angelum facere, sed voluit magnificè per scripturam; poterat unâ guttâ sanguinis, sed voluit magnificè totius profusione: quemadmodum qui captivum posset redimere centum aureis, ad magnificentiam & dilectionem suam ostendendam, exponeret centum reorum millia. Sic ergo Christus magnificè opus redemptionis inchoavit, ita & magnificè in ultima cœna complevit, dando nobis, non frustum panis, ut Calvinus afferit, sed corpus suum sanctissimum; ut sanguinis sui pretium nobili & magnifico Sacramento, applicando nobis. *Omniam Sapientia fecisti.*

2. Opus magnificum Dei fuit, cum synagogam populi Judaici per desertum ad terram promissam peregrinarem, pane cœlesti pavit, *Angelorum esca nutriti sunt populum tuum, & paratum panem de celo præsististi eis*

suos labore, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suavitatem: Et quæ erat synagoga Judæorum? erat ancilla & serua juxta Apostolum ad Gal. 4. Si jam Deus liberalissimus nobilem adeo panem dedit ancillæ; qualem dabit Ecclesiæ novi testamenti, sponsæ suæ dilectissimæ? an frustulum panis? absit hoc: id enim minime conforme est divinæ sapientiæ & liberalitati. *Omne in sapientia fecisti.* Non est sapiens Paterfamilias, qui ancillam cibo delicato tractat. & conjugem charissimam frustulo panis contentam esse jubet. *Ipsa libera est mater nostra.* Ephes. 5. Gal. 4. *Non sicut manducaverunt Patres vestri manna & mortui sunt: qui manducant hunc panem, vivet in æternum.* Joan. 6.

3. Elucet Divina sapientia in eo, quod omni creaturæ præparet escam convenientem, Psalm. 144. *Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis escam, in tempore opportuno aperis tuam manum & implet omne animal benedictione.* In quo in primis Dei elucet sapiens providentia, quod, quod nobilior est creatura, eò nobilior alimentum providerit: sic serpentes & vermes pascit terra, quia sunt animalia vilissima; oviculas pascit herbas; equos avena & hordeo; leones carnis: archimui, qualem mensam pro corporis sustentatione paravit? quantum varietatem eduliorum donavit, quot herbas præclaras, quot radices salubres, quot sapidos fructus, quot feras, aves, pisces, quot frumenta, quot vina in convenientem & delectabilem corporis refectorem ordina-

vit, Tam sapiens & liberalis Dominus, qui tantam curam gessit pro corpore, quid pro anima decies nobiliore obtulit? an, ut vult Calvinus, frustulum panis? absit, sed corpus & sanguinem suum nobilissimum. *Omnia in sapientia fecisti,* si enim pro corpore, quod gleba terræ est, tam præclaras escas dedisti, utique sapientissima providentia tua pro anima, quæ spiritus est immortalis, escam longè nobiliorem reservavit.

III. Columna tertia seu fundamentum, cui hæc sapiëntia domus innititur, est divina Omnipotentia, de qua ait Archangelus Gabriel ad B. Virginem Lucæ. 2. *Non erit impossibile apud Deum omne verbum.* & David Psalm. 113. *Omnia quæ voluit Dominus, fecit in celo & in terra,* atque in hujus Sacramenti institutione: memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se. Hoc Sacramentum est memoria, summa & compendium omnium mirabilium, quæ tam in lege antiqua, quàm nova Deus patravit. Accedit hic Judæus & quærit, quomodo possunt hæc fieri? Responderetur: ipse dixit & facta sunt. Deinde cum S. Cyrillo te Judæe interrogo? Quomodo exivisti ex Ægypto? quomodo virga moysis in serpentes versa est? quomodo fontes ex percusso silice promanarunt? quomodo flumina mutata in sanguinem? quomodo pelagus, in duos veluti muros divitum est? si nescis, & tamen facta credis, ergo & hic tuum quomodo dimitte. Accedit Hæreticus & quærit quomodo hic potest nobis suam carnem

III.
Divina
potentia.

K 3 nem

nem dare ad manducandum? Respondeo: quomodo Christus potuit aquam in vinum convertere? quomodo luto illito oculos cæci nati aperire? leprosos mundare, paralyticos sanare, mortuos suscitare? ipse dixit & facta sunt, tota ratio est ejus voluntas & omnipotentia. Agnosce igitur potentiam Salvatoris; qui ex nihilo potuit cælum & terram condere; potest panem & vinum in corpus & sanguinem suum convertere. Accedit gentilis Philosophus, omnia secundum sua principia & axiomata Philosophica examinans & ait, quomodo potest una res esse in pluribus locis? quomodo res magna comprehendi minimo spatio? quomodo tanta subito fit mutatio, accidentia sunt sine substantia? Fateor innumera sunt hic miracula, miraculum in substantia, in accidentibus, in quantitate, in qualitate, in loco, in situ, &c. sed ipse dixit & facta sunt, memoriam fecit mirabilium suorum: cæterum si adhuc dubitas, vicissim te interrogo, quomodo cæli, solis, luna, & stellarum tam grandium species potest esse in exigua oculi pupilla? quomodo facies una in centum simul relucere speculis? quomodo vox una simul in centum percipi auribus? quomodo vitis naturali virtute mutat aquam in vinum; & tu ipse panem, quem edis, mutas in carnem & substantiam tuam; si hæc potest natura? quid non poterit Divina omnipotentia?

IV.
Divina be-
nignitas &
charitas.

IV. Columna quarta & fundamentum hujus sanctissimi Mysterii est benignitas Dei & amor erga homines: qui amor cum sit infinitus, mirari non

debemus, quod tam mira patris: quousque matrem non impellit maternus amor, omnis labor, omnis anorum multorum molestia dulcis est amore filii. Quantus amor Pelicani avis, qui rostro pectus lacerat, & pullos sanguine suo pascit: sic Christus Dominus nos carne & sanguine suo pascit, nimio succensus amore nostri, *Charitate perpetuam dilexite*, ait. Si quis igitur cum Calvino assereret, Christum figuram nos pascere, longissime abesse à charitate & benignitate Patris illius: *Qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*. Et à charitate Filii, qui propter amicitiam charitatem, quæ dilexit nos, nec sanguini, nec vitæ pepercit, sed mortem crucis libens appetit; & à charitate Spiritus sancti, qui *se effudit in nos abunde*. Ad Tit. 3. v. 6. Ita et merito exclamemus cum S. Maria Magdalena de Pazzis: O adinventiones! O amoris abyssum! O amoris excessum!

Quapropter, cum quatuor columnas & fundamenta domus & trichini Sapientia intellexerimus, esse Veritatem, Sapientiam, Potentiam & Benignitatem atque amorem: hæc excitare & promovere nos debent. I. ad fidem firmissimam de hoc Venerabili Sacramento eliciendam: Credo Christi corpus & Sanguinem esse in admirabili Sacramento, & hoc credo, quia prima, summa & aeterna Veritas hoc edixit: *Hoc est corpus meum, hic est sanguis meus*. Credo quod hoc sapientissime ordinavit, quia ipse est infinita Sapientia; credo quod tot mira, quæ hic interve-

interveniunt, possit patrare, quia ipse est ipsa omnipotentia. Credo quod nobis corpus suum in cibum, & sanguinem in potum dare voluerit; quia ipse est infinita Benignitas & charitas. 2. Ex hac fide resultat spes & fiducia; ut sive eum in communione sacra sumamus, sive in tabernaculo templi claudimus, & velut in throno Sacramenti residentem visitemus, salutemus & adoremus, omnia bona & dona ab ipso speremus: ideo enim invitat: Venite

ad me omnes: ideo dies & noctes expectat. Et hæc spes innititur sapientia, quæ necessitates nostras novit, & potentia, quâ potest succurrere. 3. Denique ex fide & spe resultat charitas, ut Dominum, plus quam ullus Pater aut Mater Filium, nos amantem, tenerrimè redamemus, illum honoremus, laudemus, adoremus, illique perpetuo amoris vinculo, in crebra communione, conjungamur.

PRO FESTO CORPORIS CHRISTI,

EXHORTATIO II.

Ostendit hoc Sanctissimum Eucharistiæ Mysterium esse Sacramentum summi amoris.

T H E M A.

Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos.
Joan. 13.

Refert S. Justinus Martyr Apologia 2. Antonino pio rectâ, Philosophos Stoicos inter cætera documenta sua tenuisse, Deum aliquando se in ignem mutaturum, mundumque combusturum ac renovaturum. Hanc opinionem suam illi diversimodè explicarunt: optima, meo judicio, fuerit; si asseramus, Deum erga genus humanum penitus amoris igne succensum,

descendisse in terras, unâ tenens facem, alterâ scedam, cui inscriptum illud Luca 12. *Ignem veni mittere in terram: & quid volo, nisi ut accendatur?* Ignis iste amoris elucet in omnibus ejus mysteriis, vitæ & mortis; sed vix in ullo luculentius, quam in sanctissimo Sacramento Altaris, quod ideo verè dici potest *Sacramentum amoris.*

Quare meritò S. Evangelista Joannes c. 13. 1. scribit: *Sciens Jesus, quia venit hora ejus, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem; cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.* In finem, scilicet vitæ, ut exponit S. Augustinus; vel *In finem,*
ut